

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

C. N. Toneanu. — Rezilierea vânzării comerciale (art. 75 c. com.) și Termenul esențial (art. 69 c. com.).

Jurisprudența Română. — Inalta Curte de Casație și Justiție, secția I. — Judecător de instrucție. — Ordonanță prin care se refuză arestarea inculpatului cerută de procuror. — Opoziție înaintea Tribunalului. — Respingere. — Camera de acuzare. — Ordonarea arestării. — Recurs. — Casare. (M. Condruș cu Ministerul Public).

Curtea de Apel din Iași, secția I. — Naționalitate. — Dobândire în virtutea art. 70 din tratatul de pace de la St. Germain-en-Laye. — Indigenat. — Loc de origină. — Naționalitatea polonă. — Supușenie austriacă. (Lazăr și Samoil Aschenasi cu Statul și Ministerul Public.)

Rezilierea vânzării comerciale (art. 67 c. com.) și Termenul esențial (art. 69 c. com.)

În „Dreptul” No. 19 din 24 Mai 1925 pag. 158 și urm. Curtea de Apel din Iași S. I sub președinția d-lui Volanșchi, eminentul Prim Președinte al acestei Curți de Apel, a avut ocaziunea de a se ocupa de rezilierea de drept a vânzării din art. 67 c. com. și de chestiunea termenului esențial din art. 69 c. com. Pentru complectarea acestor chestiuni vom examina mai pe larg, decât se poate face într-o hotărâre: I Condiția resolutorie specială vânzării în dreptul civil; II Condiția resolutorie în vânzarea comercială; III Rezilierea vânzărilor cu predări periodice; și IV. Termenul esențial în vânzare.

I. a) Condiția resolutorie în general după dreptul civil. Ea este subînțeleasă în contractele bilaterale în caz când una din părți nu și îndeplinește angajamentul (1020 c. civ.). Această condiție este sau tacită, sau expresă.

b) Condiția resolutorie specială vânzării. În această privință codul civil, în materie de vânzare de denariate și lucruri mobile, derogă la regulile generale în materie de rezilierea contractelor bilaterale, în ce privește pe vânzător (nu și pe cumpărător, căruia îi rezervă rezilierea prin justiție) dacă cumpărătorul nu s'a prezentat în termenul defipt, pentru a le ridica (1370 c. civ.) și se înțelege că chiar dacă s'a prezentat în termenul defipt, însă n'a oferit prețul (Vidari, III, No. 2963).

II. Condiția resolutorie în materie comercială. Codul comercial repară nedreptățile făcute prin art. 1370 c. civ. cumpărătorului în vânzări de denariate și lucruri mobile și recunoaște de o potrivă, vânzătorului și cumpărătorului dreptul de a rezilia contractul (independent de anume condițiuni sau de clauza resolutorie tacită) ori de câte ori unul din contractanți, e gata de a și executa obligațiunea, făcând ofertă celuilalt, acesta nu și îndeplinește la termenul fixat obligațiunea sa (67 c. com.) (Vidari III No. 2964). În adevăr, principalul drept, care se cuvine

fiecăruia din contractanți, este să ceară îndeplinirea contractului, adică cumpărătorul predarea mărfii și vânzătorul plata prețului. Codul de comerț, lasă intactă regula codului civil, și a obligațiunilor vânzătorului și cumpărătorului, și se ocupă de două drepturi secundare, dar cari în practică sunt foarte importante, și adică de rezilierea contractului și de execuțiunea coactivă, cari concedate contractantului care și-a îndeplinit obligațiunea, asigură punctualitatea și celeritatea afacerilor comerciale (Vivante IV edit. 3-a No. 1683).

Cauzele rezolutorii ale vânzării sunt multiple: a) neîndeplinirea obligațiunei rezolutorii tacite (1020 c. civ) care se aplică la mobile și imobile; b) îndeplinirea condiției resolutorie expresă (1014, 1017, 1019 c. civ.); c) rezilierea de drept, care se aplică vânzătorului și cumpărătorului, însă numai la lucruri mobile (67 c. com.); d) revendicarea rea (1730 al. 5 c. civ.); e) vițiile redibitorii (70 c. com.); f) Pactul de răscumpărare (Vivante IV No. 1683).

1). Rezilierea pronunțată de judecător. Condițiune tacită și expresă. Când unul din contractanți, nu și îndeplinește obligațiunea de a preda lucrul sau a plăti prețul, cellalt poate să-l constrângă a și executa contractul și a răspunde de daune. Însă ca să se urmeze această cale, trebuie să fie la dispoziția contractantului său, marfa sau prețul. Pentru a scuti pe acela care și-a executat contractul în mod fidel, sau este dispus să-l execute, de această sarcină neplăcută și costisitoare, legea comună a subînțeleles, în contractele bilaterale, condiția resolutorie (1021 c. civ.), conform căreia, contractantul care nu și-a îndeplinit obligațiunea de a-l executa, și în loc de execuțiunea specificat convenită, va putea cere rezilierea cu despăgubiri de daune, reziliere care trebuie cerută judecătorului care va examina, dacă reclamantul a satisfăcut în adevăr obligațiunea sa, căci „*inadimplendi non est adimplendum*”, și în caz de îndeplinire numai, judecătorul pronunță rezilierea. Aceste două fapte constatate, în materie comercială, judecătorul trebuie să pronunțe rezilierea, căci nu poate acorda termen debitorului, ca în materie civilă, legiuitorul ridicând în materie comercială această facultate (44 c. com.). Și consecința legii este că contractantul care nu și-a îndeplinit obligația, nu va putea să se pue în regulă în timpul judecăței, executând contractul cu întârziere, fiindcă dacă judecătorul nu poate concede un termen, cu atât mai mult nu poate fi permis contractantului neîndeplinitor să și acorde sieși un termen, prin propria sa autoritate (Vivante IV, No. 1684).

Însă părțile pot stabili ca vânzarea să se rezilieze printr'un eveniment viitor și incert (1296 c. civ.).

Un asemenea eveniment poate fi independent de ideea de neîndeplinire, precum poate să și coexiste, și acesta e

uzul cel mai comun în violarea unei clauze contractuale, fie că obligațiunea consistă într'un fapt, fie într'o omisiune. Avem în atare caz condițiunea *rezolutorie expresă*, care tocmai pentru aceasta funcționează, nu prin efectul unei presumpțiuni de voință a părților, precum se întâmplă în cazul art. 1021 c. civ., ci în urma voinței explicate a părților contractante. Și în caz de *condiția rezolutorie expresă* judecătorul, chiar în civil, nu poate acorda termen, chiar dacă evenimentul ar consta într'o neîndeplinire a unei obligațiuni contractuale, fiind că judecătorul n'are facultatea de a modifica contractul eșit din explicita voință a părților. În comercial cu atât mai mult, fiindcă judecătorul nu poate acorda termen, nici când e vorba de condiție rezolutorie tacită (Tranchi e Pagani (Ed. Vallardi) t, I No. 93 p. 732).

2). *Rezilierea de drept*. Legea comercială nu s'a mulțumit cu rezilierea tacită, combinată cu neacordarea de termen din art. 44 c. com., ci a pus pe cumpărător într'o pozițiune reciprocă mai certă și expeditivă, declarând contractul *reziliat de drept*, când unul nu plătește prețul și cellalt nu predă lucrul în termenul convenit. Ea a acordat rezilierea de drept, ambilor contractanți, contrar art. 1370 c. civ. care o acordă numai vânzătorului, acordând atât vânzătorului cât și cumpărătorului aceiași protecțiune, excluzând orice presumpțiune că unul nu și-a îndeplinit obligația mai lesne de cât cellalt (Vivante IV No. 1685).

Astfel fundamentul rezilierii de drept, este din codul civil, art. 1370, pe care codul comercial a estins-o și la cumpărător. Art. 67 c. com. punând trei condițiuni pentru rezilierea de drept și anume:

A) *Contractul trebuie să conțină un termen comun pentru predare și pentru plată*. Dar dacă nu conține un termen comun? În articolul 67 se prevede cazurile în general, în care un contractant nu-și îndeplinește obligațiunea sa. Dar dacă cumpărătorul nu-și îndeplinește obligațiunea de a se oferi înainte de toate de a primi marfa, cum are să se presupună că va plăti prețul datorit? (C. Genova 22 febr. 1910 Revista de dir. com. etc. 1910 II p. 893).

Chestiunea astfel pusă este nouă, cihar la italieni. În adevăr, s'a făcut adesea confuziune, între inaplicabilitatea art. 67 c. com. la vânzările pe credit pentru neplata prețului, și aplicațiunea art. 67 în cazul de efectiva și actuala neîndeplinire a cumpărătorului prin refuzarea de a accepta marfa, pe când cele două ipoteze, neted distincte, de neîndeplinire din partea cumpărătorului, impun o cercetare și o soluțiune cu totul diferită. Dacă trebuie să recunoaștem că pentru aplicația art. 67 c. com. este indispensabil, ca obligația unuia dintre contractanți, pe care el nu o îndeplinește, trebuie să se execute în același termen ca acela al obligațiunei celuilalt contractant însă nu rămâne nici o îndoială că atunci când obligațiunea luată, neîndeplinită de cumpărător, este obligațiunea de a se oferi să primească marfa, trebuie să se facă loc la aplicațiunea zisei dispozițiuni de lege, în favoarea vânzătorului care a oferit marfa în termenul convenit, și aceasta tocmai fiindcă obligațiunea cumpărătorului de a se preta să primească marfa este totdeauna *simultane* cu obligațiunea vânzătorului de a o preda. Când se zice că pentru aplicațiunea art. 67 c. com. este necesitate ca să fie convenită simultaneitatea predării mărfii de o parte, și plata prețului de alta, se face o generalizare cu totul eronată și nerațională a unei concepțiuni care e pe drept adoptată în acele cazuri în cari cumpărătorul s'a prețat a primi marfa vândută lui pe credit, însă în urmă n'a plătit prețul când acesta a ajuns la scadență. În a-

ceastă ipoteză se înțelege inaplicabilitatea acelei dispozițiuni de lege, fiindcă obligațiunea pe care cumpărătorul n'a îndeplinit-o, adică obligațiunea de a plăti prețul, nu e contimporană cu obligațiunea vânzătorului de a consemna marfa; pe când cealaltă obligațiune a cumpărătorului de a se preta să primească marfa, era contimporană cu obligațiunea vânzătorului, dar n'a fost îndeplinită. Așa, fiindcă cazul de neplata prețului este cel mai frecvent și este unicul ce tribunalele sunt chemate a discuta, s'a încercat de a formula o nelogică și inexactă generalizare, punând ca condiție necesară *rezilierii de drept*, simultaneitatea obligațiunilor respective a contractanților, fără a distinge între cazul de neîndeplinire a plății prețului și cazul în care îndeplinirea are în vedere cealaltă obligațiune a cumpărătorului de a primi marfa.

Această distincțiune e făcută de autori italieni cu greutate, cum e Tartufari și Pipia.

Tartufari (Cod. comercial coment., Verona 1897, sub artic. 67—70 c. com.) zice că, sosită epoca predării și mai înainte de scadența termenului convenit, pentru care motiv s'ar putea nega vânzătorului dreptul de a oferi marfa în scopul de a se considera *de drept* deslegat de contract, dacă cumpărătorul la timp nu se prezintă de a primi marfa? În materie civilă într'o ipoteză cu totul identică, rezilierea vânzării *de drept* este expres ordonată de lege tocmai fiind că obligațiunea de a preda, în mod necesar coprinde și pe aceea de a primi (1512 it—1370 c. civ. r.). Și cum s'ar putea susține că un efect identic, nu deriva și în materie comercială, din momentul ce inovațiunea introdusă în această privință nu constă în altceva decât în a fi egalat condiția juridică a cumpărătorului cu cea a vânzătorului. De altfel, *cumpărătorul care nu se prezintă de a primi predarea lucrului, nu lasă cu aceasta a se înțelege clar că cu atât mai puțin se va îngriji să plătească prețul?* Și în orice caz, nu s'a verificat din partea sa neîndeplinirea unei obligațiuni de care el, în virtutea contractului este ținut? Or, art. 67 c. com. nu specifică și nu distinge. Acolo se zice numai că în vânzarea comercială de lucruri mobile, condițiunea rezolutorie are loc *de drept* în favoarea părții care înainte de scadența termenelor stabilite pentru îndeplinirea contractului, a oferit celeilalte părți predarea lucrului sau plata prețului, dacă aceasta nu îndeplinește obligația sa. Și în ce privește pe cumpărător, ar fi cu totul nejustificată restrângerea cuprinsă în această ultimă frază *la simpla obligațiune conținând plata prețului, excluzând pe cealaltă relativă la primirea lucrului cumpărat*.

Pipia (Vendeta comerciale, § 784), conchide că „sosită fiind epoca predării, cumpărătorul nu se prezintă a primi marfa, rezilierea *de drept* este admirabilă atât în vânzarea pe credit în care lucrul trebuie să se predea înainte de plata prețului, cât și în cumpărarea-vânzare cu anticipațiune de preț”.

La aceste strânse argumente, se mai adaugă că dispoziția art. 1370 c. civ. (care prevede două ipoteze: când nu s'a prezentat să primească marfa și chiar prezentându-se pentru a o primi n'a plătit prețul, afară când s'a stabilit prin contract alt termen pentru plata prețului, ceea ce nu se prevede în art. 1370 c. civ.), a penetrat în art. 67 c. com., care adaugă reciprocitatea de tratament în favoarea și a cumpărătorului, însă, fără vre-o altă alterațiune a sistemii din art. 1370 c. civ. Aceasta rezultă atât din relațiunea Mancini (pag. 217) precum și din aceea că atunci când s'a redactat art. 67 în Italia, față cu art. 97 din vechiul codice italian din 1865, deși acest din urmă articol începea cu cuvintele „când în contract este stabilit un ter-

men pentru predarea mărfii vândute și nu a convenit un alt termen pentru plata prețului...”, aceste cuvinte n'au fost reproduse de articolul actual 67, și cu aceasta se pare că legiuitorul a manifestat în mod destul de clar intenția sa, că rezilierea de drept a vânzării, poate să se întâmple și atunci când pentru plata termenului s'a convenit un termen deosebit de acela al predării mărfii, bine înțeles, în acest caz, prin necesitatea lucrurilor, rezilierea de drept în favoarea vânzătorului, nu se poate întâmpla pentru neplata prețului de către cumpărător, întâmplată după primirea mărfii; însă, se va întâmpla pentru neprimirea mărfii de către cumpărător, pe care vânzătorul i-a oferit-o în termen.

B) *Oferta mărfii și a prețului, este a doua condiție pentru rezilierea de drept.* Acela dintre contractanți, care vrea să dobândească dreptul la rezilierea de drept, trebuie să facă oferta prestațiunii sale mai înainte de scadența termenului, căci legea a concedat acest drept numai contractantului care cu lealitate comercială a încunoștiințat pe cellalt în timp apropiat de scadență despre intenția de a executa contractul, ridicându-i orice incertitudine. Acel care rămâne inactiv până în ziua scadenței și în acea zi oferă prestațiunea sa, nu poate pretinde dreptul la rezilierea de drept, pentru că n'a făcut acea încunoștiințare preliminară, care de regulă face nescuzabilă lipsa de neîndeplinire a celeilalte părți.

Oferta are dar caracterul unui *preavis*, prin care unul din contractanți recheamă pe cellalt la observarea contractului, oferindu-i executarea; și deci se poate face cu *scrisoare, telegramă* și or prin *ce mijloc*, prin care poate comunica acea intențiune. Ar fi chiar absurd a pretinde că ofertantul să facă celeilalte părți înainte de termen, oferta efectivă a prețului sau mărfii, de care poate că încă nu dispune. Oferta e o condiție necesară pentru rezilierea de drept, chiar și pentru acel contractant care trebuie să execute contractul, adică a face predarea mărfii sau plata prețului, la sine însăși (Vivante IV No. 1688; — Vidari III No. 2968; — D. Alexandresco VI pag. 87, 88, care crede că opinia lui Vivante este prea absolută și admite oferta chiar în ziua execuțiunii contractului).

S'a judecat la noi, că oferta se poate face chiar verbal (București 9 mai 1911 Dr. 1911 No. 41 pag. 323). Că de și din art. 67 s'a șters cuvintele „*nei modi usati in commercio*” ce erau în textul italian, și din care rezultă că forma în care se face oferta este conform uzurilor comerciale, totuși această ștergere nu implică altă soluțiune decât la italieni. Această suprimare nu e decât o inadvertență, a legiuitorului, care suprimând din toate articolele, *uzurile*, a crezut că și aci e vorba de acele uzuri neadmise de sistemul codicelui nostru, fără să observe că în realitate nu era așa, căci nu era vorba de acele uzuri cari la italieni au putere de lege și au precădere înaintea Codului civil și a înțeles că tocmai acele uzuri sunt telegramele, scrisorile și orice mijloc de probă admis de Codul comercial. Că dacă am admite formele legale de procedură civilă, în ce privește această ofertă, aceasta ar fi în contradicție cu tot sistemul nostru comercial în materie de probă, știut fiind că celeritatea este sufletul comerțului, și deci părțile contractante nu pot recurge totdeauna la proba scrisă, reglementată de legea civilă, permițându-se ca dovada să se facă chiar cu *martori*, și chiar în cazurile prevăzute de art. 1191 c. civ. Ar fi chiar neînțeles ca legiuitorul în art. 46 c. com. să lase părții o așa de mare latitudine pentru a stabili existența și condițiunile contractului, și să nu dea voie să se constate îndeplinirea ofertei, decât dovedind că a făcut ofertă reale. Astfel, suprimarea cuvintelor din

textul italian, trebuie interpretată în sensul că legiuitorul a găsit *inutil* a se mai referi la uzurile comerciale când a edictat că proba obligațiunii și deci a neîndeplinirii se poate face cu mijloacele din art. 146 c. com. (București 9 Sept. 1898: Eftimie Antonescu I No. 71 pag. 471).

Oferta dă loc la deosebite consecințe, dacă partea care a primit oferta, răspunde ofertantului că nu înțelege să execute contractul, sau nu execută la timp acele obligațiuni preliminare, cari în mod necesar preced orice executare, precum ar fi de exemplu; vizitarea mărfii, indicațiunea locului unde trebuie să se expedieze, contractul trebuie considerat ca reziliat încă din momentul în care execuțiunea sa punctuală devine imposibilă. Dacă din contră legătura trebuie să se considere încă existentă, acel ce face oferta, trebuie să țină marfa sau prețul, la dispoziția celeilalte părți. Negreșit că nu va fi necesitate ca în acest moment să se reînnoiască oferta, nici să se constate prin act public existența mărfii sau prețului. Aceste circumstanțe, vor putea fi probate în instanța de reziliere și de daune, prin orice mijloc de probă, cu martori, cu expertiza judecătorească a martorilor (71 c. com.), cu procesul verbal de vânzare la licitație. Această probă incumbă ofertantului care cere rezilierea, fiindcă cel care voeste să exercite un drept, el trebuie să facă proba, iar ofertantul dacă nu probează că a îndeplinit obligațiunile sale n'are drept la rezilierea contractului și deci la daune (Vivante IV No. 1683).

C) *A treia condiție pentru rezilierea de drept este, să nu fi avut loc nici predarea nici plata.* În adevăr, acel care îndeplinește obligațiunea, nu se poate prevala de rezilierea de drept. Acest drept a fost concedat contractantului fidel contractului, pentru a-l libera de obligațiunea de a-și îndeplini prestațiunea, însă odată ce a îndeplinit-o, el nu mai poate face oferta de a îndeplini și a se pune în ipoteza art. 67 c. com. Voeste să aibă îndărăț lucrul său? Va cere rezilierea la autoritatea judecătorească (Vivante IV No. 1691).

III. *Rezilierea vânzărilor cu predări periodice.* În vânzările cu predări periodice, lipsa unei predări sau neplata unei rate, dă loc la rezilierea întregului contract, pentru partea care l'a executat. Această reziliere definitivă, liberează pe contractanți de o ambiguitate de raporturi care ar fi incompatibile cu dezvoltarea normală a afacerilor. Ea e rațiunea logică a unității contractului. Această opinie e îmbrățișată de toată doctrina și jurisprudența (Vivante III No. 1690; care citează jurisprudențele, — Bodry-Lacantinerie et Segnat; — Laurent XXIV No. 13; — Guilouard No. 634; — Lyon-Caen II No. 125; — etc.).

Se naște întrebarea: dacă un contract unic cu predări succesive, vânzătorul are dreptul și în acest caz să considere contractul desființat *de drept*, sau el nu va putea cere rezilierea de cât dela judecător prin efectul clauzei *tacite*? Cine nu execută *o parte* a propriei sale obligațiuni, strică legătura contractuală și se pune în condiția stabilită de lege pentru acela care nu-și îndeplinește obligațiunea sa. În adevăr, codul comercial nu distinge între *totală* și *parțială* refuzare de a executa obligațiunea sa și deci nici noi nu trebuie să distingem; cu atât mai mult cu cât în materie comercială, un vânzător poate suferi cea mai mare daună din refuzul total de a executa convențiunea, precum și dintr'un refuz parțial, fiindcă pe lângă faptul în sine însuși, un refuz parțial poate să-i lase, cu drept cuvânt, temerea refuzului total al mărfii și atunci pentru ce să mai constrângem pe vânzător a cere pe căile judecătorești, adesea ori incerte și grele, executarea unui contract pe care conduita cumpărătorului, lasă a se vedea că

nici odată nu va fi executat de el? Este mai bine în asemenea caz a permite vânzătorului de a se socoti liberat de *plin drept*, de obligațiunea sa și a-și desfășura activitatea sa asupra altor afaceri, pentru a îngriji să scoată din acestea câștigul de care în mod ilicit a fost spoliat de primul cumpărător (Vidari III No. 2791—2793, etc).

IV. *Termenul esențial*. Art. 69 c. com. prevede cazul când determinarea timpului este considerată ca o condiție esențială a contractului. În acest caz acela care a stipulat termenul în favoarea sa și reclamă chiar după expirarea acestui termen executarea contractului, adică nu vrea să uzeze de dreptul de reziliere, este ținut de a aviza pe cealaltă parte la timp, așa ca să se poată rațional considera că fără acel termen contractul nu s'ar fi format.

Sunt autori însă, cari zic că esențialitatea termenului nu trebuie luat atât din presumpțiunea că altfel contractul nu s'ar fi încheiat, ci mai cu seamă din faptul că în termen se înfăptuește scopul și esența întreprinderii, speculațiunii; rațiunea de a-l respecta ca element, stă în faptul că n'ar fi voit de sigur să efectueze o execuțiune, când acel scop de execuțiune nu mai este realizabil, sau nu mai este cu aceiași probabilitate (Tartufari No. 455). Or, numai în acest caz se poate zice că termenul convenit este esențial și numai în acest caz și găsește aplicația art. 69 c. com.

Este o chestiune de fapt, judecata care admite sau exclude, în cazuri particulare, că termenul este esențial. Inșă, cu care criterii se pronunță această judecată? Notăm că art. 69 c. com. este o excepție la regula generală care permite, fie în baza art. 68 c. com. fie în baza art. 1021 c. civ. de a insista pentru îndeplinirea contractului, fără fixarea unui termen perentoriu. Este sigur că aplicațiunea art. 69 c. com. trebuie să se facă cu interpretare restrictivă, și deci trebuie să se admită existența termenului esențial numai atunci când în adevăr este esențial prin natura operațiunii. Nu se poate deci vorbi de *termen esențial convențional*, adică provenind numai din voința părților cu *pur termen esențial obiectiv*, derivând cu alte cuvinte din natura obligațiunii. De altfel chiar art. 69 nu zice „dacă părțile au convenit ca să fie esențial” ci zice din contra „*dacă termenul convenit este esențial*”. Așa că dacă judecătorul ar zice că părțile prin declarațiunile lor au voit să dea termenului caracterul de esențial, această judecată ar viola art. 69 c. com. Prin contract se poate esclude esențialitatea termenului, în cazurile în cari el ar exista prin natura operațiunii, precum dacă părțile au convenit, să se proroge odată sau de mai multe ori (Vivante No. 1692), însă n'au puterea de a-l face esențial pentru efectele din art. 69 când el n'ar fi astfel obiectiv.

Deci, stabilit fiind, că numai din natura operațiunii trebuie să se deducă că termenul convenit este esențial, trebuie să considerăm ca astfel: operațiunile de bursă, furnituri cu zi fixă a mijloacelor de transport sau de genuri alimentare, furnituri sau obiecte necesarii unei instalații, parade, etc. (Vidari III No. 2981).

Termenul fiind esențial se aplică fără distincție atât cumpărătorului cât și vânzătorului.

Este însă o deosebire între textul italian și textul român. La italieni, dacă presupunem că îndeplinirea se cere conform art. 1065 (al nostru 1021) și astfel să provoace sentința de condamnare, textul art. 69 nu lasă nici o îndoială asupra parității de condițiuni a contractanților, căci art. 69 zice „*partea care voește executarea trebuie...*” deci atât vânzătorul cât și cumpărătorul. Dacă însă ne punem în ipoteza că se voește executarea coactivă din art. 68 c. com. atunci se observă că expresiunile legii lasă o îndoială.

dacă prescripțiunile art. 69 se limitează numai la vânzător sau se estinde și la cumpărător, căci în ultimul alineat al art. 69 c. com. italian, este scris „*in cazul sus zis, vânzarea lucrului permisă în articolul precedent (adică în art. 68) nu se poate face decât în ziua succesivă după avis, afară de uzurile comerciale*”. În art. italian nu se vorbește de execuțiunea coactivă, ci se referă numai la vânzare. Astfel că după cum se exprimă textul italian, au făcut pe unii scriitori italieni să opineze că art. 69 prevede numai cazul vânzării coactive în urma neîndeplinirii din partea cumpărătorului.

Inșă alți scriitori zic că nu e nici un motiv de a crede că legea a voit să creeze o pozițiune juridică celor doi contractanți, când nimic altceva decât cuvântul *vânzare* din art. it. 69 este care lasă a se presupune o asemenea intențiune, pe când art. 69 în substanță e conceput așa că se referea cu expresiunea „*partea*”, atât la vânzător cât și la cumpărător. Este mai rațional a crede că în textul art. 69 it. s'a pus numai cuvântul *vânzare* prin simpla uitare (Vidari III No. 2931). Sau că cuvântul *vânzare* e pus ca sinonimul „*cumpărării-vânzării*” dat fiind strânsa și indispensabila conexitate între actele arătate de cele două cuvinte, cari se reclamă unul pe altul, cum zice un alt scriitor italian.

La noi, textul art. 69 c. com. este schimbat, așa că prin al. 2 al articolului nu se mai vorbește de executarea coactivă, precum e în al. 2 ital., ci zice „*chiar în acest caz (al. 1), vânzarea lucrului nu se poate face decât a doua zi după înștiințare*”. Art. 69 rămâne general aplicabil atât executărilor cerute conf. art. 1021 c. civ. cât și celor coactive din art. 68 c. com., și vorbind în al. 1 despre partea care cere executarea convențiunii, fără să fie seamă de termenul esențial stipulat în favoarea sa, se referă atât la vânzător cât și la cumpărător, și fie executarea conf. art. 1021 c. civ. fie conf. art. 68 c. com., atât de cumpărător cât și de vânzător, trebuie să înștiințeze pe cealaltă parte. Și dacă în al. 2 al art. 69 român se vorbește numai de *vânzare* este întrebuintarea unui cuvânt scurțat din *vânzare-cumpărare*, de oarece se referă la al. 1 care prevede pe ambele părți (Vezi M. Dumitrescu II No. 798). În ambele cazuri legea nu stabilește decât două condițiuni: 1) să încunoștiințeze pe cealaltă parte că voește să execute, cu tot termenul esențial expirat în favoarea sa, în termen de 24 ore dela expirarea termenului esențial; și 2) și vânzarea lucrului în ambele cazuri nu se poate face de cât a doua zi după încunoștiințare.

C. N. Toneanu

fost consilier de Curte și
procuror general, avocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secția II

Audiența de la 15 Iunie 1925

Președenția D-lui Oscar N. Nicolescu, Președinte

Mihail M. Condruș cu Ministerul Public

JUDECĂTOR DE INSTRUCȚIE.—ORDONANȚĂ PRIN CARE SE REFUZĂ ARESTAREA UNUI INCULPAT CERUTĂ DE PARCHET.—OPOZIȚIA PARCHETELUI ÎNAINTEA TRIBUNALULUI.—RESPINGERE.—APEL LA CAMERA DE PUNERE SUB ACUZARE.—ADMISIBILITATE.—ART. 93, 94 ȘI 137 PR. PENALĂ.

CAMERĂ DE PUNERE SUB ACUZARE.—DECIZIE PRIN CARE S'È ORDONAT ARESTAREA UNUI INCULPAT.—MOTIVAREA EI.—CA ANUME TREBUIE SĂ CONTINĂ.—DACĂ ESTE SUFFICIENTĂ ARES-

TAREA VAGĂ CĂ ARESTAREA E NECESARĂ ȘI CĂ LIBERTATEA INculpATULUI AR FI PERICULOASĂ SOCIETĂTEI.— ART. 93 AL. 2, 136, 227 ȘI 228 PR. PENALĂ.

CAMRĂ DE PUNERE SUB ACUZARE.— ORDONAREA ARESTĂREI UNUI INculpAT.

1) Dacă în instrucțiunea preabilă a crimelor și delictelor prin expresiunea „opozitiune”, se înțelege o cale de reformare, adică apelul dela o instanță inferioară la o alta superioară, această expresiune însă nu mai are același înțeles în art. 94 pr. penală și însemnează numai sesizarea directă a tribunalului, fie de către procuror, fie de către inculpat pentru punerea unor concluziuni în cazurile prevăzute de acest text de lege; ast-fel că nu se violează principiul celor două grade de jurisdicție și deci este admisibil apelul făcut la camera de punere sub acuzare în contra jurnalului unui Tribunal, prin care se respinge opoziția făcută de procuror potrivit dispozițiilor art 94 pr. penală la ordonanța judecătorului de instrucție prin care acesta a dispus să fie lăsat liber un inculpat, a cărui arestare fusese cerută de către parchet.

2) Când cererea de punere sub acuzare, potrivit dispozițiilor art. 136, 227 și 228 pr. penală, ordonă arestarea în contra unui inculpat, nu este suficient să se mărginească în a arăta că faptul imputat este grav și că este necesar ca inculpatul să fie deținut sub stare de arest, ci trebuie să invedereze că arestarea acestuia este nu numai necesară dar și indispensabilă instrucției; de asemenea insuficientă este și arătarea vagă că sunt temeri că libertatea inculpatului ar fi vătămătoare societății, camera de punere sub acuzare fiind ținută să expună cari sunt anume împrejurările de fapt precum și considerentele speciale cauzei și persoanei inculpatului din cari rezultă asemenea temeri.

3) Pentru ca un inculpat să poată fi arestat în virtutea unei decizii a Camerei de punere sub acuzare, trebuie ca aceasta să dea contra inculpatului o ordonanță de arestare care să fie conformă cu cele prescrise în art. 136 pr. penală și să fie inserată în deciziunea ei, unde se va cuprinde și ord'nul de conducere al acuzatului la casa de popreală de pe lângă instanța dinaintea căreia este trimis; procurorul general al curței de apel neputând și neavând dreptul ca numai pe temeiul unor simple rezoluțiuni puse de camera de punere sub acuzare, în care se cuprinde și ordonarea arestării, să emită dânsul mandatul de arestare.

No. 1913.— Admis recursul făcut de către Mihail M. Condruș în contra deciziei camerei de punere sub acuzare a Curței de Apel din București cu No. 395/925.

S'au ascultat D-nii avocați I. Gh. Periețeanu și Eduard Mirto în dezvoltarea motivelor de recurs.

D-l procuror Al. Dem. Oprescu a pus concluziuni pentru respingerea recursului.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I partea II și a motivelor III, IV și V de casare:

„Camera de punere sub acuzare a Curței de Apel din București considerând admisibilă opoziția Parchetului în contra unui jurnal pronunțat de Trib. asupra unei opozițiuni a aceluiași parchet, s'a erijat în a doua instanță de apel violând ast-fel în mod falăgrant ordinea publică a jurisdicțiilor și regulile fundamentale de procedură cari nu îngăduiesc existența a două instanțe de apel într'o singură afacere, ori care ar fi natura ei.

III) Exces de putere și violare art. 39 și 88, 120 136, și 127 pr. civil. penală.

IV). Exces de putere și violare art 101 pr. penală.

V). Exces de putere, nemotivare și violarea art. 93 pr. pen.

Având în vedere că din decizia supusă recursului și actele din dosar se constată că în urma reclamațiunii făcute de I. Manolescu—Strunga, primul procuror al Trib Ilfov a deschis acțiune publică în contra inculpatului Mihail M. Condruș pentru delictul prevăzut și pedepsit de art 239 cod. pen. prin rechizitorul cu No. 32787 din 27 Mai 925 prin care afacerea s'a trimis spre instruire judecătorului—instructor al Cab. V, căruia i s'a cerut arestarea inculpatului; că judecătorul de instrucție, după ce a luat interogatorul inculpatului, a dispus prin ordonanța din 27 Mai 925 lăsarea în libertate a lui, că Ministerul Public făcând opoziție în contra acestei ordonante, ea a fost respinsă ca nefondată de Trib. Ilfov s. III prin jurnalul No. 10707/925 reformat în urma apelului făcut de ministerul public de către camera de punere sub acuzare a curții de Apel din București prin decizia supusă recursului de față cu No. 395 din 5 Iunie 1925 în baza căruia Procurorul General al Curței de Apel a emis mandatul de arestare în contra numitului inculpat.

Având în vedere că prin motivele de casare de mai sus recurentul susține în primul rând că prin faptul că camera de punere sub acuzare a considerat ca admisibil apelul introdus de Ministerul Public, în contra jurnalului pronunțat de Tribunal asupra opozițiunii ce făcuse în contra ordonantei judecătorului de instrucție de lăsarea în libertate a inculpatului, camera s'a erijat în a doua instanță de apel, violând ast-fel ordinea publică a jurisdicțiilor și regulile lor fundamentale de procedură cari nu îngăduiesc existența a două instanțe de apel în aceiași afacere.

Considerând că art. 94 din cod, de proc. penală dispune că în cazurile prevăzute de art. 93 din același cod. atât procurorul cât și inculpatul pot face opoziție la Tribunalul care va judeca în camera de consiliu conf. art. 97.

Considerând că, dacă în instrucțiunea prealabilă a crimelor și delictelor se înțelege prin expresiunea «opozitiune», o cale de reformare, adică apel dela o instanță inferioară la alta superioară în ordine erarhică, această expresiune însă nu are același înțeles în art. 94 pr. pen. și nu însemnează de cât sesizarea directă a Trib. fie de către procuror, fie de către inculpat, pentru punerea unor concluziuni în cazurile prevăzute de sus zisul text de lege; alt-fel ar fi a presupune că legiuitorul pe lângă camera de punere

sub acuzare a Curții de Apel, care după art. 137 pr. pen. ce nu a primit nici o modificare, constituită instanță de apel în materie de instrucțiune, a făcut din camera de consiliu a Tribunalului o primă instanță de apel și a stabilit astfel două instanțe de apel cu privire la situațiunea inculpatului în timpul instrucțiuni, ceea ce nu se poate admite fără un text de lege care să o proclame formal și care să reguleze exercițiul unui asemenea drept de apel.

Că, astfel fiind, cu drept cuvânt camera de punere sub acuzare a declarat admisibil apelul introdus de primul-procuror al Tribunalului Ilfov.

Având în vedere că pentru a admite acest apel al Ministerului Public prin care se plângea de faptul lăsării în libertate a recurentului, camera de punere sub acuzare motivează că, faptul imputat este grav, că se pedepsește cu închisoare până la doi ani, că în contra prevenitului sunt indicii serioase de culpabilitate, că instrucțiunea nu este terminată și că detențiunea prevenitului este necesară pentru că el să nu comunice cu martorii și este cerută în interesul ordinii și siguranței publice, fiind temere că libertatea lui ar fi vătămătoare pentru societate și în consecință camera de punere sub acuzare ordonă arestarea inculpatului.

Considerând că potrivit art. 93 alin II proc. penală detinerea unui prevenit în cursul instrucțiunii unei infracțiuni penale, pentru care legea prescrie o pedeapsă de minimum 3 luni, constituie o chestiune de apreciere suverană a instanței de instrucțiune și scapă cenzurei Curții de Casațiune, cu condițiunea, însă, că în cazul când se dispune sau se menține arestarea, instanța de instrucțiune să motiveze în hotărârea sa că, pe lângă gravitatea circumstanțelor în cari a fost comis faptul imputat prevenitului, arestarea sau menținerea lui în stare de detențiune preventivă este indispensabilă instrucțiunii cauzei sau «este reclamată de un interes al siguranței publice».

Considerând că, simpla arătare că faptul imputat este grav și că este necesar instrucțiunii ca inculpatul să fie deținut sub stare de arest, cum motivează în speță camera de punere sub acuzare, nu este suficientă, că aceasta era datoră să invedereze că arestarea este nu numai necesară dar indispensabilă instrucțiunii, după cum o cere formal art. 93 cod. pen., text care fiind privitor la libertatea individuală, trebuiește interpretat în mod stric; ceea ce însă camera nu a făcut.

Că, deasemenea, nu constituie o motivare în sensul legii arătarea vagă din deciziunea supusă recursului că sunt temeri că libertatea inculpatului ar fi vătămătoare societății; că, în această privință, camera de punere sub acuzare era ținută să expună cari sunt anume împrejurările de fapt precum și considerentele speciale cauzei și persoanei inculpatului din cari rezultă asemenea temeri, iar nu să se mărginească la o simplă afirmare.

Considerând, pe de altă parte, că art. 227 și 228 din codul de proc. penală prescriu că atunci când camera de punere sub acuzare va da contra inculpatului o ordonanță de arestare, această ordonanță va fi conformă celor prescrise la art. 136 din acelaș cod, va fi inserată în deciziunea camerei și va cu-

prinde și ordinul de conducere a acuzatului la casa de popreală de pe lângă instanța dinaintea căreia este trimis.

Considerând că deciziunea supusă recursului, care a dispus arestarea recurentului nu cuprinde în această privință în considerentele sale decât că apelul Ministerului Public fiind întemeiat urmează a se admite și „a se ordona arestarea inculpatului“ iar în dispozitiv se zice: «Ordonă arestarea inculpatului M. Condruș, major, de 43 ani, ziarist, domiciliat în Buc. str. Știrbei Vodă, No. 83 bis, și dispune ca deciziunea să fie comunicată d-lui Procuror General spre a lua măsuri pentru executarea ei» fără ca deciziunea să cuprindă nici ordonanța de arestare dată în conformitate cu art. 227 și 228 din codul de procedură penală, nici ordinul către agenții forței publice de a conduce pe inculpat la penitenciar, și nici ordinul către directorul penitenciarului de a-l reține preventiv.

Că, din actele din dosar rezultă că arestarea recurentului s'a operat în fapt, în virtutea unui mandat de arestare emis de Procurorul General al Curții de apel din București pe temeiul unei simple rezoluțiuni pusă de camera de acuzare pe adresa de trimiterea dosarului dela Tribunal la această cameră, rezoluțiune astfel concepută: „1925 Iunie 5. Deciziune de admiterea apelului d-lui Prim Procuror și ordonarea arestării lui Mihail M. Condruș“, iar deciziunea camerei supusă recursului nu a fost comunicată inculpatului, decât în ziua judecării recursului de față, 15 Iunie 1925.

Considerând că Camera de punere sub acuzare, procedând prin deciziunea supusă recursului în modul mai sus arătat, nu a motivat deciziunea sa în sensul legii și a violat textele menționate din codul de procedură penală.

Că, astfel fiind, această deciziune urmează să fie casată, iar afacerea trimisă în judecata unei alte camere de punere sub acuzare, fără a mai fi necesar de a mai discuta și celelalte puncte deduse prin motivele de casare.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I

Audiența de la 5 Aprilie 1925

Președenția D-lui C. Vărgolici, Consilier

Lazăr și Samoil Aschenazi cu Statul și Ministerul Public NAȚIONALITATE. — DOBÂNDIREA EI ÎN VIRTUTEA ART. 70 DIN TRATATUL DE PACE DE LA ST. GERMAIN—EN—LAYE INDIGENAT.— LOC DE ORIGINĂ.— ART. II DIN LEGEA CONSTITUȚIONALĂ AUSTRIACĂ DE LA 5 MARTIE 1862 ART. II. POLONIA.— DOBÂNDIREA NAȚIONALITĂȚII PO. ONEZE DE CĂTRE SUPUȘI AUSTRIACI.— DISPOZIȚIUNILE TRATATULUI MINORITĂȚILOR DIN 28 Iunie 1919. — DACĂ MAI SUNT APLICABILE FAȚĂ DE DISPOZIȚIUNILE ART. 70 AL TRATATULUI DE PACE DE LA ST.—GERMAIN—EN—LAYE.

1/ Pătrivit dispozițiilor art. 70 al tratatului de pace de la St.-Germain-en-Laye din 10 Septembrie 1919, ori ce persoană având indigenatul pe un teritoriu făcând parte anterior din teritoriile fostei monarhii austro-ungare, va dobândi de plin drept și cu excluderea naționali-

tăței austriace, naționalitatea statului ce exercită suveranitatea asupra acelui teritoriu.

2) Conform legii constituționale austriace din 5 Martie 1862, adevăratul loc de origină nu este locul nașterii sau al domiciliului, ci acel în care părinții sau străbunii au dobândit indigenatul pe care l'au transmis urmașilor lor.

3) Potrivit principiilor generale de drept cari guvernează interpretarea legilor, nu mai pot fi aplicate, în ce privește dobândirea naționalității polone de către supușii austriaci de pe teritoriile Poloniei, dispozițiunile tratatului din 28 Iunie 1919 zis al minorităților, încheiat între Polonia și principalele puteri aliate, de oarece sunt contrarii dispozițiunilor tratatului de la St.-Germain-en-Laye din 10 Sept. 1919, care fiind posterior în dată și ocupându-se special de condiția juridică a supușilor austriaci, are a cârmui această materie.

No. Admise apelurile făcute de Lazăr Aschenazi și Samoil Aschenazi în contra ordonanței D-lui Prim-Președinte al Tribunalului Iași dată în proces cu Statul și Ministerul Public.

Curtea,

Având în vedere apelurile declarate de Lazăr Aschenazi și de Samoil Aschenazi, în contra ordonanței d-lui Prim-Președinte al Tribunalului Iași, din 14 Iulie 1923, apeluri conexe prin jurnalul Nr. 120 din 19 Ianuarie 1925.

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților și actele dela dosar.

Având în vedere că, prin ordonanțele din 3 Martie și 9 Iunie 1923, d-l Prim-Președinte al Tribunalului Iași declară pusă sub administrația Justiției averea lui Samoil Aschenazi și a lui Lazăr Aschenazi, supuși austriaci, prevăzută în procesele-verbale din 27 August 1916 încheiate de comisarul circ IV-a Iași; că în contra acestor ordonanțe, Samoil Aschenazi și Lazăr Aschenazi au făcut contestație la 11 Iulie 1923: că, prin ordonanța din 14 Iulie 1923, li se resping contestațiile ca nesustinite; că în potriua acestei ordonanțe, la 18 Iulie și la 19 Iulie 1923 dânsii au declarat apel; că, la 23 Iulie 1923, declară apel și d nul prim procuror al Trib. Iași în contra procesului-verbal din 30 Iunie 1923, apel conexas cu celelalte prin jurnalul Nr. 321/925; că în instanța de apel, la 24 Septembrie 1924, face intervenție Iulian Teodorescu, ca parte alăturată pe lângă Ministerul public, pentru apărarea drepturilor Statului, cerând ca judecata să se facă contradictoriu cu administratorii sechestri ai lui Lazăr și Samoil Aschenazi, că prin jurnalul Nr. 258 925, Curtea a dispus scoaterea din proces a administratorilor sechestri și introducerea Ministerului de Finanțe, conform legii pentru lichidarea bunurilor, drepturilor și intereselor supușilor foști inamici, iar prin Jurnalul Nr. 501/925 a admis în principiu cererea de intervenție, pășind la judecarea afacerii în fond.

Având în vedere că apelanții Lazăr și Samoil Aschenazi cer ridicarea sechestrului, în primul rând pentru că având indigenatul în Brody, din Galiția,

în virtutea tratatului dela St. Germain-en-Laye, au încetat de a mai fi supuși austriaci, devenind deplin drept supuși polonezi, și în al doilea rând pentru că averea sequestrată a fost dobândită de dânsii după data de 14 August 1916.

În ce privește primul motiv.

Având în vedere că, potrivit art. 70 al tratatului de pace dela St. Germain-en-Laye din 10 Septembrie 1919, intervenit între puterile aliate și asociate — printre cari și Polonia—deoparte și Austria de altă parte, orice persoană, având indigenatul pe un teritoriu făcând parte anterior din teritoriile fostei monarhii Austro-Ungare, va dobândi deplin drept și cu excluderea naționalității austriace, naționalitatea statului ce exercită suveranitatea asupra zisului teritoriu.

Considerând că indigenatul, despre care vorbește art. 70 este indigenatul comunal (o instituție de drept public intern, specială Elveției Austriei și Ungariei), pe care orice supus al statului Austriac trebuie să-l aibă (legea constituțională Austriacă din 5 Martie 1862 art. II), care conferă dreptul de a locui într-o anumită comună și de a fi asistat în caz de lipsă de mijloace de traiu și care este transmisibil prin filiațiune, copilul legitim dobândind prin naștere, indigenatul comunal al tatălui său, iar cel nelegitim pe acela al mamei sale. (Legea asupra regimului indignatului din 3 Decembrie 1863 art. I și § 6): Că din certificatele de indigenat No. 5743, din 4 Octombrie 1921, eliberate de primăria Comunei Brody, din fosta Galiție Austriacă, încorporată azi republicei Polone, se constată că apelanții Lazăr și Samoil Aschenazi se bucură de dreptul de indigenat în această comună.

Având în vedere că s'a obiectat că certificatele nu ar face dovadă deplină de oarece au o dată posterioară datei de 1 Noembrie 1918, când Galiția s'a unit cu Polonia.

Considerând că, în adevăr, potrivit decretului Ministerului de interne al Poloniei din 7 Iunie 1920 și instrucțiunii aceluiaș Minister din 8 August 1920 date în vederea aplicării legii asupra dobândirii naționalității polone din 20 Ianuarie 1920, „în ce privește vechiul regal al Galiției.. va fi considerat ca cetățean polonez deplin drept orice cetățean austriac al cărui indigenat într-o comună de pe acest teritoriu este anterior datei de 1 Noembrie 1918”.

Că, în fapt, este necontestat și în parte rezultă și din actele dela dosar, că tatăl apelanților Iosf Moise Aschenazi, s'a născut în Brody, unde a locuit câțva timp și a încetat din viață în 1914 în țară, unde se stabilise și că fii săi Samoil și Lazăr Aschenazi sunt născuți și domiciliați în țară (actele de naștere din 4 Mai 1889 și 25 Aprilie 1891, eliberate de oficiul stărei civile al primăriei orașului Iași).

Că din certificatele de origină din 24 Ianuarie 1919, eliberate de Legațiunea Republicei Poloniei din București, prin care se constată că apelanții Samoil și Lazăr Aschenazi aparțin comunei Brady din Galiția rezultă că tatăl lor avea indigenatul în această comună, căci conform legii austriace, adevăratul loc de origină nu este locul nașterii sau al domiciliului — în speță am arătat că apelanții sunt născuți și domiciliați în România — ci acel în care părinții

sau străbunii au dobândit indigenatul pe care l-au transmis urmașilor lor.

Că aceste certificate, coraborate cu certificatele de indigenat eliberate de Primăria comunei Brody, dovedesc în mod neîndoius că dreptul de indigenat de care apelanții se bucură în comuna Brody, le-a fost transmis prin filiațiune, conform legii austriace de părintele lor, în momentul nașterii, deci la o epocă anterioară datei de 1 Noembrie 1918.

Că, de altfel, chiar dacă apelanții ar fi debândit dreptul de indigenat personal, iar nu prin filiațiune, dobândirea lui trebuia să fie neapărat anterioară datei de 1 Noembrie 1918, spre a li se putea elibera asemenea certificate, de oarece instrucțiunea Ministerului de interne polonez din 8 August 1920, mai sus citată, interzice formal autorităților civile de a elibera pașapoarte, certificate de naționalitate, etc. persoanelor al căror indigenat într'o comună din Galiția ar fi posterior datei de 1 Noembrie 1918 (A. Brustlein, La notion d'indigénat dans les traités de paix de Versailles, de St. Germain et de Trianon, Journal du D-r intern, fondé per. Clunet, No. janvier-avril 1922).

Că, prin urmare, obiecțiunea aste neîntemeiată, rămânând stabilită că, în virtutea indigenatului lor, apelanții au pierdut naționalitatea austriacă și au devenit naționali ai statului polonez, conform tratatului de pace dela St. Germain-en-Laye și legii și regulamentelor pentru dobândirea naționalității polone, făcute în urmarea acestui tratat.

Având în vedere că s'a mai obiectat că, în speță, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 70 din tratatul de pace dela St.-Germain-en-Laye, ci dispozițiile art. 3 și 4 din tratatul cu Polonia, din 28 Iunie 1919, care consacră în ce privește dobândirea naționalității polone sistemul originii combinat cu acela al domiciliului.

Considerând că, în adevăr, prin tratatul din 28 Iunie 1919, zis al minorităților, intervenit între principalele puteri aliate și Polonia, aceasta din urmă recunoaște ca supuși polonezi de plin drept și fără nici o formalitate pe supușii germani, austriaci, unguri și ruși domiciliați, la data punerii în vigoare a tratatului, pe teritoriul ce este sau va fi recunoscut ca făcând parte din Polonia (art. 3) sau născuți din părinți domiciliați acolo (art. 4). Că, pe de altă parte, prin tratatul de pace dela St. Germain-en-Laye din 10 Septembrie 1919, intervenit între principalele puteri aliate și asociate și un număr de alte puteri aliate și asociate de al doilea ordin printre care și Polonia deoparte și Austria de altă parte, s'a adoptat un alt sistem în ce privește dobândirea naționalității statului anexat, acela al posedării dreptului de indigenat într'o comună de pe teritoriul anexat, (art. 70), drept care se dobândește independent de faptul nașterii sau al domiciliului pe acest teritoriu.

Că, în ce privește pe supușii austriaci, cele două tratate conținând dispozițiuni deosebite, potrivit regulilor generale ale interpretării legilor, se vor aplica dispozițiunile tratatului dela St. Germain-en-Laye, care este posterior în dată și se ocupă în mod special de condițiunea politică a supușilor austriaci de pe teritoriile trecute sub suveranitatea statelor succesoare ale fostei manorchii austro-ungare.

Că, de altfel, tot așa a înțeles și statul Polonez să interpreteze în fond tratatele în chestiune, deși în formă caută să le concilieze; că, în adevăr, legea din 20 Ianuarie 1920 (art. 2), determinând persoanele cari la promulgarea ei beneficiază de naționalitatea de stat poloneză, după ce declară că, în primul rând, sunt persoanele „rezidente” („esidlony”) — expresiune anume aleasă, spre a permite aplicarea ambelor tratate — lămurește că sunt considerate ca rezidente: a) în ce privește teritoriile încorporate dela Rusia, persoanele înmatriculate în registrele populațiunii stabile sau având dreptul de a se înscrie (conform unei instituțiuni ruse sui-generis); b) în ce privește teritoriile încorporate dela Germania, persoanele care dela 1 Ianuarie 1908, în calitate de supuși germani, au domiciliul lor permanent pe acest teritoriu (conform dreptului public german); și c) în ce privește teritoriile încorporate dela Austria și Ungaria, persoanele care posedă indigenatul într'o comună din aceste provincii (conform legilor Austriacă și Ungară), dispozițiune confirmată prin decretul Ministerului de Interne din 7 Iunie 1920 și prin instrucțiunea aceluiaș Minister din 8 August 1920 menționată mai sus, care regulează detaliile executării acestei legii și în cari, după cum am arătat, se prevede că din ce privește vechiul regat al Galiției și al Lodomeriei cu marele ducat al Cracoviei, va fi considerat ca cetățean polonez de plin drept orice cetățean austriac al cărui indigenat într'o comună de pe acest teritoriu este anterior datei de 1 Noembrie 1918».

Că, dar, față cu aceste reguli și dispozițiuni, fiind necontestat că și în drept și în fapt se aplică și s'au aplicat supușilor austriaci de pe teritoriile anexate de Polonia, în ce privește dobândirea naționalității polone, prescripțiunile art. 70 din tratatul de pace dela St.-Germain-en-Laye cu Austria, iar nu acelea ale tratatului minorităților cu Germania, și a doua obiecțiune urmează a fi înlăturată ca fără temei.

Considerând că, altfel este pe deplin dovedit că apelanții Samoil și Lazăr Aschenazi, în virtutea tratatului dela St.-Germain-en-Laye și-au pierdut calitatea de supuși austriaci spre a deveni supuși ai statului polon, deci ai unui stat amic; că așa fiind, Curtea urmează a le admite apelurile ca întemeiate și a ordona scoaterea averii lor de sub administrația Justiției, devenind inutil a mai examina al doilea mijloc de apărare invocat de apelanți, că averea pusă sub sechestrul a fost dobândită după August 1916.

Considerând că, pentru aceleași motive, intervențiunea lui Iulian Teodorescu urmează a fi respinsă ca nefondată; că d-l Procuror General nemai susținând apelul declarat din eroare de D-l Prim-Procuror al Tribunalului în contra jurnalului din 30 Iunie 1923, întru cât prin acest jurnal nu se dispune ridicarea sechestrului, ci numai amânarea judecării contestățiilor făcute împotriva aplicării lui, acest apel urmează de asemenea a fi respins ca nesustținut.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier C. Vărgolici, admite apelurile, etc..

Semnați: C. Vărgolici, N. Gane, M. Haralamb, C. Scripcă, M. Trandafirescu.